

diğini belirtmektedir (*el-Vâfi*, XXV, 304; *A'yânü'l-âşr*, V, 373). Kıtaları dışında uzun kasidelerinin üç dört cilt tutarında olduğu belirtilen Şehâbeddin'in (Safedî, *el-Vâfi*, XXV, 304) şiirlerinin çoğu, devrinin edebî ve tarihî eserleriyle o dönemden bahsedilen kaynaklarda dağınık biçimde yer alır (Kütübî, IV, 82-96). Çağdaşlarının övgüsüne dair methiyeleri, Frenkler'in Akkâ'dına, Tatarlar'ın Fırat kıyısından uzaklaştırılması gibi zaferlerle övüldüğü fahriyyeleri, çağdaşı şairlerle yarıştığı müsâcele ve mutâraha türü şiirleri, manzum mektupları, şevk, özlem ve sevinç tasvirleri, hayatındaki özel olaylarla ilgili şiirleri bulunmaktadır. En güzel kasidelerinden biri, Tâceddin İbn Hinnâ'yı övdüğü "Mîmiyye"-sidir (Safedî, *el-Vâfi*, XXV, 115-116). Ayrıca Fethuddin İbn Abdüzzâhir'e kasidesi (*a.g.e.*, XXV, 336-340; *A'yânü'l-âşr*, V, 388-392), İbnü'n-Nakib en-Nefisî (Nâsiruddin Hasan b. Şâver), Sirâceddin el-Verrâk, Alâeddin Ali İbn Gânim ve Safedî ile muârazası, Muhammed b. Abdülmün'im İbnü'l-Hiyemî'nin "Bâiyye"sine nazîresi (Safedî bu nazîreye de bir nazîre yazmıştır) vardır (şiirleri için bk. Safedî, *el-Vâfi*, XXV, 305-308; *A'yânü'l-âşr*, V, 383-397).

Eserleri. 1. *Hüsnü't-tevessül ilâ şinâ'ati't-teressül* (Kahire 1298, 1315; nşr. Ekrem Osman Yûsuf, Bağdat 1400/1980). Eserde kitâbetin hüküm ve kuralları, çeşitleri, gerekleri, yolları ve üslûpları ele alınmıştır. Genel meseleler, özel meseleler ve risâlelere has meseleler şeklinde üç bölümden meydana gelen eserin birinci bölümünde kâtip adayının kültürel donanımı için öğrenmesi gereken ilimlerden söz edilmiştir. İkinci bölümde müellifin kâtip adayları için kültürün direği olarak nitelediği belâgat ilimleri (meânî, beyân ve bedî') üzerinde durulmuş, seksen altı bedî' türü tanımlanmış ve örnekleriyle birlikte bir öğretim üslûbu içinde yalın bir ifadeyle dile getirilmiştir. Üçüncü bölümde hal, iktibas ve istîshâdın usul ve ilkeleriyle kısa ve uzun risâle makamları anlatılmış, kendi risâlelerinden örneklerle yer verilmiştir. Eserin özgün yanı sıra zengin kaynaklara dayanması, Sekkâkî'den sonra telif hareketinin durduğu, şerh, hâşiye, ta'lik, ihtisar ve nazma çekme faaliyetlerinin yaygın olduğu bir dönemde ve son derece yalın bir dille kaleme alınmış olmasıdır. *Hüsnü't-tevessül* müellifin zamanında ve daha sonraki asırlarda ilgiyle okunmuş, başta Safedî'nin eserlerinde olmak üzere *Nihâyetü'l-ereb* (Nüveyrî), *Şubhu'l-a'sâ* (Kalkaşendî), *Envârü'r-rebi'* (İbn Ma'sûm), *Fevâtü'l-Vefeyât* (Kütübî) gibi kitaplarda ondan bol miktarda

alıntılar yapılmıştır. 2. *Ehne'l-menâ'ih fi esne'l-medâ'ih* (Kahire 1916). Zehebî'nin, alanında eşsiz diye nitelediği eser Hz. Peygamber'in methine dair kasidelerinden oluşur (Süleymaniye Ktp., Ayasofya, nr. 3794). 3. *Menâzilü'l-aḥbâb ve menâzihü'l-elbâb*. Platonik aşkın temsilcisi olan şairlerin hayat hikâyeleri ve şiirlerine dâirdir (nşr. Abdurrahîm Muhammed Abdurrahîm, Kahire 1989; nşr. Muhammed ed-Dîbâcî, Beyrut 2000). Yanlışlıkla Hasan b. Şâver İbnü'n-Nakib en-Nefisî'ye nisbet edilen eserin muhtasarı mevcuttur (Gotha, nr. 29). 4. *Lübâbü'l-elbâb fi'l-edebe ve'l-muhâdârat* (Topkapı Sarayı Müzesi Ktp., III. Ahmed, nr. 2474). 5. *Muhtârü Şi'ri Ebi't-Tayyib el-Mütenebbî* (Medine Ârif Hikmet Ktp., nr. 166/80) (ayrıca bk. Brockelmann, *GAL*, I, 88). 6. *ez-Zeyl 'ale'l-Kâmil li'bni'l-Eşîr* (*a.g.e.*, II, 54). 7. *Tahmîsü'l-Kaşîdeti'r-râ'îyye fi medhi'n-nebî*. Kendi kasidesinin tahmisidir (Bulak 1309). 8. *Tahmîsü'l-Kaşîdeti'l-lâmîyyeti'l-kubrâ fi medhi'n-nebî* (Brockelmann, *GAL Suppl.*, II, 43). 9. *Maḳâmetü'l-uşşâk*. Hama'nın Dimaşk'tan üstünlüğünün makâme üslûbu, nesir ve zengin şiir parçalarıyla dile getirildiği bir eser olup sonuna Hama Emîri el-Melikü'l-Mansûr hakkında bir methiye eklenmiştir (*a.g.e.*, a.y.). Şehâbeddin Mahmûd'un bazı kasidelerine Rifâa et-Tahtâvî ve Muhammed Bey Fergalî el-Ensârî et-Tahtâvî'nin (*a.g.e.*, a.y.) tahmisleri vardır. Ayrıca *Tahmîsü' kaşîdeti's-Şihâb Maḳmûd* adıyla bir eser yayımlanmıştır (Kahire 1309).

BİBLİYOGRAFYA :

Şehâbeddin Mahmûd, *Hüsnü't-tevessül ilâ şinâ'ati't-teressül* (nşr. Ekrem Osman Yûsuf), Bağdat 1400/1980, neşredenin girişi, s. 5-39; Zehebî, *Mu'cemü's-şüüh: el-Mu'cemü'l-kebir* (nşr. M. Habîb el-Hîle), Taif 1408/1988, II, 329-330; Safedî, *el-Vâfi*, XXV, 115-116, 303-304, 308-328, 336-360-361; a.m.lf., *A'yânü'l-âşr* (nşr. Ali Ebû Zeyd v.dğr.), Beyrut-Dimaşk 1418/1998, I, 115-117; V, 372-399; Kütübî, *Fevâtü'l-Vefeyât*, IV, 82-96; Ebû'l-Fidâ İbn Kesîr, *el-Bidâye* (nşr. Abdullah b. Abdülmuhsin et-Türkî), Cize 1419/1998, XIV, 140; XVIII, 259-260; İbn Receb, *ez-Zeyl 'alâ Tabakâti'l-Hanâbile*, Kahire 1372/1953, II, 378; Kalkaşendî, *Şubhu'l-a'sâ*, I-XIV, tür.yer.; Burhâneddin İbn Müfîh, *el-Maḳşadü'l-erşed* (nşr. Abdurrahman b. Süleyman el-Useymîn), Riyad 1410/1990, II, 546-547; İbn Hacer, *ed-Dürerü'l-kâmine*, IV, 324-326; İbn Tağrıberdî, *en-Nücümü'z-zâhire*, IX, 264-265; Şemseddin İbn Tolun, *el-Kalâ'idü'l-cevhertîyye* (nşr. M. Ahmed Dehmân), Dimaşk 1401/1981, II, 312; İbnü'l-İmâd, *Şezerât*, VI, 69-70; Şevkânî, *el-Bedrü't-tâli'*, II, 295-296; Brockelmann, *GAL*, I, 88; II, 54; *Suppl.*, II, 43; Mahmûd Sâlim Muhammed, "eş-Şihâb (Maḳmûd b. Selmân)", *el-Mevsû'atü'l-'Arabiyye*, Dimaşk 2005, XI, 796-797.

İSMAİL DURMUŞ

ŞEHÂBEDDİN SIVÂSÎ

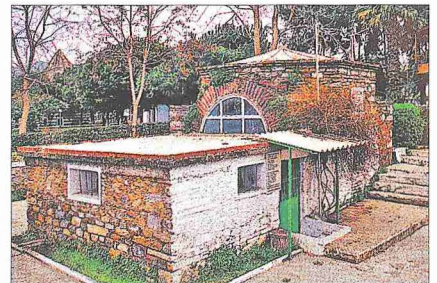
(شهاب الدين السيواسي)

(ö. 860/1456 [?])

Zeyniyye tarikatı şeyhlerinden,
müfessir.

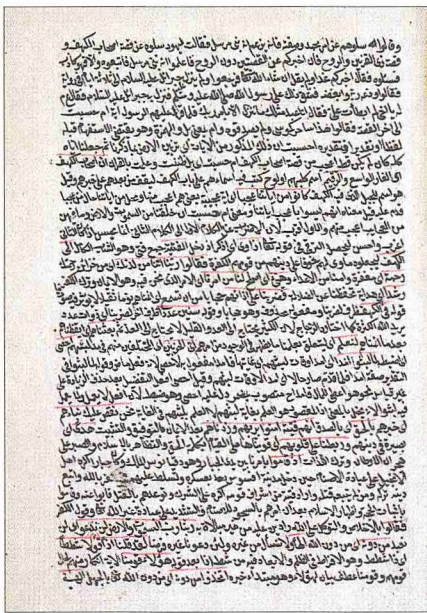
Daha çok '*Uyûnüt-tefâsîr* adlı eseriyle tanınır. Hayatı hakkında çok az bilgi vardır. Gençlik yıllarını Sivas'ta geçirdiğinden Sivâsî nisbesiyle anılır. Daha sonra İzmir'in Ayasuluk (Selçuk) ilçesinde yaşadığı için Ayasuluğî diye de bilinir. Küçük yaşlarda köle olarak Sivas'a getirildiği, tahsile burada başladığı, Zeyniyye tarikatının kurucusu Zeynüddin el-Hâfî'nin halifesi Ayasuluklu Şeyh Mehmed Efendi vasıtasıyla tasavvufa yöneldiği ve onunla birlikte Aydınogulları'na bağlı bir merkez olan Ayasuluk'a giderek hayatının sonuna kadar burada yaşadığı bilinmektedir. Tabibzâde, Şeyh Mehmed Efendi'yi Zeynüddin el-Hâfî'nin halifeleri arasında göstermiş, Şehâbeddin Sivâsî'yi onun yegâne halifesi olarak kaydetmiştir (Mehmed Şükrü, s. 53). Silsilesi devam etmediğine göre Sivâsî'nin bir mürid sıfatıyla faaliyet göstermediği veya etkili olmadığı söylenebilir. Ölüm tarihi için 780 (1378), 803 (1400), 860 (1456) ve 880 (1475) yılları zikredilmektedir. *Şerh 'ale'l-Ferâ'izi's-Sirâciyye* (792/1390) ve '*Uyûnüt-tefâsîr* (797/1395) adlı eserlerinin istinsah tarihlerinden hareketle 780'de (1378) öldüğü ileri sürülmüşse de şeyhi Zeynüddin el-Hâfî'nin 838'de (1435) vefat etmesi dikkate alınarak 860 (1456) yılında öldüğü kabul edilmiş ve mezar taşına bu tarih yazılmıştır (*Osmanlı Müellifleri*, I, 91). Ancak 860 yılı anılan eserlerin istinsah tarihinden çok sonra olduğundan bu tarihin de şüphe ile karşılanması gerekir. Öte yandan bu eserlerin istinsah kayıtlarının yanlış olabileceği de söylenmiş-

Şehâbeddin Sivâsî'nin türbesi - Selçuk / İzmir

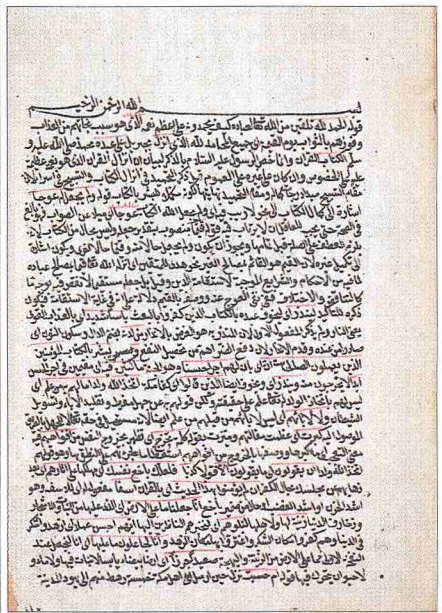

tir. Şehâbeddin Sivâsî genelde Zemahşerî ve Beyzâvî tefsirlerinin özetlendiği, bunların üzerine ta'lik, şerh ve hâşiye yazıldığı bir dönemde Kur'an-ı Kerim'in tamamını tefsir eden nâdir müfessirlerden biridir.

Eserleri. 1. 'Uyûnû't-tefâsîr li'l-fuzalâ'i's-semâsîr. Tefsîru's-Şeyh olarak da bilinen eserin işârî yorum içermemesi müellifin eseri tasavvufa yönelmeden önce yazdığı düşünmektedir. Tefsirde istifade edilen kaynaklar arasında Zemahşerî'nin el-Keşşâfı, Ferrâ el-Begavî'nin Me'âlimü't-tenzîlî ve Ebû'l-Leys es-Semerkan-dî'nin Tefsîrî'nin özel bir yeri vardır. Dirâyet tefsiri özelliği ağır basan eserin rivayet yönünün yetersiz olduğu, hatta bu konuda zaafı içerdiği görülmektedir. Meselâ sûre başlarındaki besmelelerin âyet olduğuna ilişkin Abdullah b. Abbas'tan rivayet edilen ve Zemahşerî'nin tefsirinden aynen alınan, "Sûre başlarındaki besmeleleri terkeden kimse Allah'ın kitabından 114 âyeti terketmiş olur" ifadesi (I, 23; yanlışlıkla 104 yazılmıştır) sûre başlarında 113 bismelinin bulunduğu gerçeğine aykındır; zira Tevbe sûresinin başında besmele yer almamaktadır. Bakara sûresinin 281. âyetinin tefsirinde yine Abdullah b. Abbas'tan gelen bir rivayete dayanılarak son inen âyetin bu âyet olduğu belirtildiği halde (I, 136) Tevbe sûresinin son iki âyetinde Übey b. Kâ'b'dan nakledilen bir rivayete yer verilip son inen âyetlerin bu iki âyet olduğu kaydedilmiştir (II, 164). Fezâile dair rivayetler arasında sahih kabul edilmeyenler bulunduğu gibi (Dartma, s. 312) İsrâiliyat'a da yer verilmiştir (krş. Arslan, sy. 9 [1990], s. 208; Dartma, s. 126). Öte yandan gramer açıklamaları yanında kıraat ihtilâflarının zikredildiği eserde müşkilü'l-Kur'an, i'câzû'l-Kur'an vb. ilimler açısından önem taşıyan âyetler üzerinde durulmuş, âyetler arasındaki tenâsüp konusunda özel bir emek verilmiş, kelâm tartışmalarına girilmeksizin nâdiren akaid konularına değinilmiştir (bk. Arslan, sy. 11 [1993], s. 124-126). Nesih konusunda müfessirlerin genel yaklaşımını esas alan Sivâsî tasadduk ve infakla ilgili bazı âyetlerin zekât âyetiyle, hoşgörü ve af çerçevesindeki pek çok âyetin de kıtâl ve seyyf âyetleriyle mesnuh olduğunu belirtir (II, 31; IV, 338). Kur'an'la sabit bir hükmün mütevâtir veya bu nitelikte sayılan sünnetle neshedilebileceğine ilişkin bazı nakillere yer vermekle birlikte kendisinin bu hususta açık bir görüş belirtmediği görülür (krş. I, 91, 206-207; Dartma, s. 270-271). Müellifin mukaddimede belirttiği gibi dili sade olan ve fazla açıklama

Şehâbeddin Sivâsî'nin Sûre-i Kehf Tefsîrî'nin ilk iki sayfası (Süleymaniye Ktp., Pertevniyal Sultan, nr. 85/2)

Şehâbeddin Sivâsî'nin Sûre-i Kehf Tefsîrî'nin ilk iki sayfası (Süleymaniye Ktp., Pertevniyal Sultan, nr. 85/2)

ma içermeyen eser Bahattin Dartma'nın tahkikiyle dört cilt halinde neşredilmiştir (bk. bibl.). 2. Sûre-i Kehf Tefsîri (Süleymaniye Ktp., Pertevniyal Sultan, nr. 85/2). 3. Risâletü'n-necât min şerri's-şifât. Şehâbeddin Sivâsî, Zeyniyye tarikatının âdâb ve erkânına temas ettiği bu eserinde şeyhe râbitanın gerekliliği konusunda âyet ve hadislerden deliller getirmiş, şeyh-mürîd ilişkilerini ele alarak mürîdler için nasihatler bulunmuştur (Süleymaniye Ktp., Aya-sofya nr. 4812/1; Bağdatlı Vehbi, nr. 2057/2; Dârülmünevî, nr. 155/2; Hacı Mahmud Efendi, nr. 431/3; Hâlet Efendi, nr. 246/3). 4. Cezzâbü'l-kulûb ilâ tarikâ'l-mahbûb. Müellif tasavvufa dair bu eserinde önce ilim ve iman konularına yer vermiş, ardından tasavvufî konulara geçmiştir. Bir şeyhin elinden hırka giymenin zâhir ve bâtin yönlerine temas ettikten sonra Zeynüddin el-Misrî diye andığı Zeynüddin el-Hâfî'ye intisap ettiğini belirtmiş, silsilesini de Şeyh Abdünnûr, Muhyiddin Arabî, Yûnus Cemâledin ve Abdülkâdir-i Geylânî şeklinde kaydetmiştir. Ancak bu silsile Zeyniyye'nin bilinen silsilelerine uymadığı gibi burada adı geçen bazı şeyhlerin birbirinden hırka giymesi tarih bakımından mümkün değildir. Bu durumda Sivâsî'nin zikrettiği silsileyi mânen intisap ettiği silsile olarak değerlendirmek gerekir. Cezzâbü'l-kulûb Mehmed Rif'at el-Kâdirî tarafından Türkçeye tercüme edilmiştir (Süley-

maniye Ktp., Hacı Mahmud Efendi, nr. 3263, vr. 42^p-62^b; İbrâhim Efendi, nr. 853/1). 5. Riyâzû'l-ezhâr fi cilâ'i'l-emâs (Süleymaniye Ktp., Cezelebi Abdullah, nr. 175/2; Hacı Mahmud Efendi, nr. 728, 746/1). 6. Şerh 'ale'l-Ferâ'izi's-Sirâciyye. Sirâceddin Muhammed b. Muhammed es-Secâvendî'ye ait eserin şerhi olup (Süleymaniye Ktp., Fâtih, nr. 2519; Yenicami, nr. 638/3; Kadızâde Mehmed, nr. 261/2; Bağdatlı Vehbi, nr. 608/1; İzmir, nr. 289/2; Lâleli, nr. 1314/1) eserin şerhleri arasında önemli bir şerh sayıldığı söylenmiştir (Keşfü'z-zunûn, II, 1247). C. F. Seybold şerhin Breslau'daki nüshası hakkında bir makale yazmıştır (DIA, XII, 368). 7. Şerhu'l-Mişbâh. Mutarrizî'nin nahve dair eseri üzerine bir şerhtir (Süleymaniye Ktp., Fâtih, nr. 5025). Kaynaklarda Şehâbeddin Sivâsî'ye 'Uyûnû't-tevârih adlı bir eser daha nisbet edilmektedir. Bahattin Dartma, Sivâsî'nin tefsiri üzerine bir doktora tezi hazırlamış (bk. bibl.), Abdülbaki Güneş Şihâbuddin es-Sivâsî Hayatı, Eserleri ve Tefsirdeki Metodu adıyla yüksek lisans çalışması yapmıştır (1994, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü). BİBLİYOGRAFYA : Şehâbeddin Sivâsî, 'Uyûnû't-tefâsîr li'l-fuzalâ'i's-semâsîr (nşr. Bahattin Dartma), Beyrut 2006, I-IV; Taşköprizâde, eş-Şekâ'ik, s. 31; Hoca Sâdeddin, Tâci't-tevârih, İstanbul 1279-80, II, 415; Keşfü'z-zunûn, I, 895, II, 1185, 1247, 1709; Mehmed Şükrü, Silsilenâme-i Süfiyye, Hacı Se-

lim Ağa Ktp., Aziz Mahmud Hüdâyî, nr. 1098, s. 53; Osmanlı Müellifleri, I, 90-91; Brockelmann, GAL, II, 228; Ömer Nasuhi Bilmen, *Tefsir Tarihi*, Ankara 1955, s. 393-394; Nüveyhiz, *Mu'cemül-müfessirîn*, I, 78; Bahattin Dartma, *Şihâbu'd-dîn es-Sivâsî ve Uyunü't-tefâsîr li'l-fuzalâ'i's-semâsîr'indeki Metodu* (doktora tezi, 1994), MÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü; Abdülhak Güneş, *Şihâbuddîn es-Sivâsî: Hayatı, Eserleri ve Tefsirdeki Metodu* (yüksek lisans tezi, 1994), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü; a.m.f., "Şihâbüddîn es-Sivâsî ve Tefsirinde Takip Ettiği Yöntem", *Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, I/1, Van 1994, s. 179-220; Reşat Öngören, *Tarihte Bir Aydın Tarikatı: Zeyniler*, İstanbul 2003, s. 69-71, 170, 174; Şükrü Arslan, "Şihâbüddîn es-Sivâsî ve Uyunü't-tefâsîr'indeki Metodu", *EAÜİFD*, sy. 9 (1990), s. 188-214; sy. 10 (1991), s. 149-154; sy. 11 (1993), s. 122-135.

MURAT SÜLÜN

ŞEHÂBEDDİN es-SÜHREVERDÎ

(bk. SÜHREVERDÎ, Şehâbeddin).

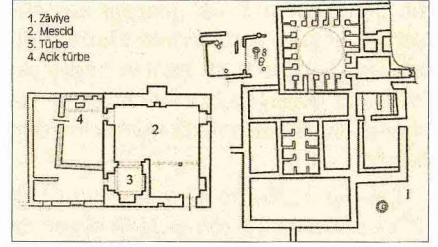
ŞEHÂBEDDİN SÜHREVERDÎ KÜLLİYESİ

Konya Ereğlisi'nde
XIII. yüzyılın ikinci yarısında
veya XIV. yüzyılın başlarında
inşa edilen külliye.

Halk arasında "ulu şeyh" Şehâbeddin Sühreverdi'ye izâfe edilen külliye zâviye, mescid, türbe ve açık türbelerden oluşmaktadır. Mevcut kaynaklar, 1985-1987 yılları arasında yapılan kazılar ve son araştırmalarda ortaya çıkan yeni bilgiler inşa tarihi, bânisinin kimliği ve yapıların aslı durumları hakkında yorum yapmaya yeterli değildir. İbrahim Hakkı Konyalı, bu zâviyede bulunan açık türbenin Abbâsî Halifesi Nâsir Lidînillâh'ın kurduğu fütüvvet teşki-

lâtının kurucu şeyhi Şehâbeddin Ebû Hafs Ömer es-Sühreverdi'ye ait bir makam-mezar olduğunu, sanduka üzerindeki ölüm tarihinin Şevval 632 (Temmuz 1235) olarak verildiğini belirtmiştir. Beyhan Karamağaralı'nın iki dönemde yaptığı kazılarda batı tarafındaki zâviyenin temelleri ortaya çıkarılmış ve önemli küçük buluntular elde edilmiştir. Ancak bu külliyenin Bağdat'ta mezarı bulunan Sühreverdi'nin makam-türbesi olmadığı, buradaki zâviyeyi Ereğlili ahî yöneticilerinden Şehâbeddin Çoban'ın kurduğu, zâviyenin Karamanoğulları döneminde Süleyman Bey'in kızı Nasiha Hatun tarafından 793'te (1391) tamir ettirildiği, Nasiha Hatun'un çocuklarıyla birlikte kapalı türbede medfun bulunduğu kabul edilmiştir. Mikâil Bayram yaptığı bir araştırmada, bu zâviyede medfun olan ve Şeyh Şehâbeddin Makbûl ismiyle İl Yazıcı defterlerinde yer alan kişinin Ereğlili Şeyh Şehâbeddin Çoban olduğunu, ayrıca Bedreddin adlı kardeşinin bulunduğunu ve bunların Anadolu'nun ilk ahîlerinden sayıldığını belirtmekte, Şehâbeddin Çoban'ın 1238 yılında vefat eden Türkmen sûfisi Şeyh Evhadüddîn-i Kirmânî'nin halifesi olduğunu ve Karamanoğulları ile ilişkilerinin bulunduğunu açıklamaktadır. Şehâbeddin Çoban'ın Sadreddin Konevî'ye talebelik ettiği, hocasının tavsiyesi üzerine *Nazmü'd-düner*'i manzum şekilde Farsça'ya çevirdiği bilinmektedir. Şehâbeddin Çoban ve kardeşi Bedreddin'in babaları Ahlatlı Hâce Mevdud tüccardı; âlimleri himaye etmiş ve Ereğli'deki bu külliyei kurmuştur. Zâviyenin mimarisi üzerinde yapılan çalışmalar neticesinde mevcut yapıları şöylece tanımlamak mümkündür:

Zâviye. 1987 yılının sonuna kadar batı bölümünde devam eden kazılarda ortaya çıkan zâviyenin temel izleri mekânların ta-

Şehâbeddin Sühreverdi Külliyesi'nin planı

nımlanmasını tam olarak sağlayamadığı için bu izler sağlamlştırılarak muhafaza edilmiştir. Doğu-batı yönünde uzanan bir koridorun iki yanında sıralanmış bazı bölümler görülmektedir. Bu koridorun kuzeyinde çeşitli mekânlar ve ortada bir holün iki yanında yer alan sekiz hücreli bölüm ve tanımlanamayan dikdörtgen bir mekân ortaya çıkmıştır. Kare ve dikdörtgen planlı yirmi dört odanın halvehâneye ait mekânlar olduğu ve duvarlarında şamdan koymak için küçük nişlerin bulunduğu anlaşılmıştır. Güneyde aşevi, tandırlar ve bir ocak etrafına sıralanmış on yedi odalı deriş hücreleri yer almaktadır. Bu bölümün batısında ikinci kapıdan basamaklarla dışarıya çıkılmakta, burada da yine çeşitli mekânlar ve bir kuyu görülmektedir. Yapıda genelde moloz taş, kireç harç kullanılmıştır. Yer yer kesme taş izleriyle karşılaşılır. Duvar kaplamalarında alçı malzemenin dekoratif amaçla faydalanılmıştır. Burada mevcut alçı malzeme üzerindeki bitkisel ve hayvan figürleri Konya Kılıcarslan Köşkü ile benzerlik göstermektedir. Bu sebeple zâviye XIII. yüzyılın ortalarına tarihlenebilir. Zâviyenin ne zaman ortadan kalktığı bilinmemektedir.

Mescid ve Türbe. 1950-1951 yıllarında onarılarak bugünkü görünümünü kazanmış, daha önce yer yer çökmüş bir halde düz toprak dam iken üzeri ahşap çatı ile örtülmüştür. Giriş bölümü harimden bir cemekele ayrılmış, üstüne ahşap korkuluklu galeri katı yapılmıştır. Mescid bölümü dikdörtgen planlıdır. Üst örtü içten, tavan dıştan eğimli ahşap çatıdır. Mihrabın üzerinde üç sivri kemerli tepe penceresi bulunmakta, batı yönünde bir pencere, doğudaki açık türbeye bir büyük pencere ile açılmaktadır. Bu pencereler büyük sivri kemerli nişler içerisinde yer almaktadır. Eski fotoğraflardan mescidin mihrabının çok zengin alçı süslemelerle bezeli olduğu anlaşılmaktadır. Alçı mihrap mu-

Şehâbeddin Sühreverdi Mescidi ve Türbesi – Ereğli / Konya